

Sygnatura akt IV U 227/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marta Ładzińska

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2018 r. w Jeleniej Górze

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania S. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 27 września 2018 r., znak: (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o odsetki od jednorazowego odszkodowania

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 27 września 2018 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy S. K. prawo do odsetek ustawowych od wypłaconego w kwocie 10.248 zł jednorazowego odszkodowania;

II. kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt IV U 227/18

UZASADNIENIE

Ubezpieczony S. K. wniósł odwołanie od decyzji organu rentowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 27.09.2018 r. znak (...) odmawiającej mu przyznania odsetek od nieterminowy wypłaconego jednorazowego odszkodowania.

W uzasadnieniu odwołania wnioskodawca wskazał, że pięć lat oczekiwał na wydanie decyzji w przedmiocie jednorazowego odszkodowania, ponosił w tym czasie szereg wydatków na leczenie, rehabilitację.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy (k. 4) wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy zarzucił, że decyzją z dnia 27.09.2018 r. znak (...) odmówiono przyznania wnioskodawcy odsetek od wypłaconego jednorazowego odszkodowania, albowiem organ rentowy wydaje decyzję w przedmiocie prawa do świadczenia lub jego wysokości w terminie 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do jej wydania. Wyrok Sądu Rejonowego był ostatnią okolicznością, niezbędną do wydania decyzji i wpłynął do organu rentowego dnia 13.08.2018 r. Decyzja realizująca ten wyrok została wydana w dniu 27.08.2018 r., a więc z zachowaniem terminu określonego w art. 118 ust. 4 i 5 Ustawy emerytalnej.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23.03.2013 r. Ubezpieczony S. K. uległ wypadkowi przy pracy.

(**dowód** : bezsporne)

Ubezpieczony S. K. wnioskiem z dnia 18.03.2015 r., który wpłynął do organu rentowego w dniu 19.03.2015 r. zażądał przyznania jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z dnia 23.03.2013 r. na podstawie protokołu wypadkowego (...).

Decyzją z dnia 21.04.2015 r. organ rentowy zawiesił postępowanie wobec toczącego się przez Sądem Okręgowym w Jeleniej Górze postępowania w związku z decyzją odmawiającą prawa do świadczenia rehabilitacyjnego z tytułu ww. wypadku przy pracy.

Decyzją z dnia 18.08.2015 r. organ rentowy podjął zawieszono postępowanie.

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 8.10.2015 r. ustalono, że wnioskodawca nie doznał uszczerbku na zdrowiu na skutek wypadku przy pracy.

Orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 10.12.2015 r. ustalono, że wnioskodawca nie doznał uszczerbku na zdrowiu na skutek wypadku przy pracy.

Decyzją z dnia 18.12.2015 r. znak (...) - (...) - 07 - (...) odmówiono wnioskodawcy prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z dnia 25.03.2013 r. w uzasadnieniu wskazując, że wnioskodawca na skutek tegoż wypadku nie doznał uszczerbku na zdrowiu.

Wyrokiem tut. Sądu z dnia 14.06.2018 r. w sprawie sygn. akt IV U 42/16 zmieniono ww. decyzję ZUS i przyznano wnioskodawcy S. K. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z dnia 25.03.2013 r. w kwocie odpowiadającej 12% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

ZUS wyroku tego nie zaskarżył. Wyrok Sądu Rejonowego wpłynął do organu rentowego dnia 13.08.2018 r., a decyzja realizująca ten wyrok została wydana w dniu 27.08.2018 r.

W toku postępowania w sprawie sygn. akt IV U 42 Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze przeprowadził postępowanie dowodowe, tj. przeprowadził dowody z dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę oraz dopuścił dowód z opinii biegłych: chirurga - ortopedy, neurologa oraz psychologa i psychiatry, na których oparł swoje rozstrzygnięcie.

(**dowód** : bezsporne, a nadto: dokumenty zawarte w aktach organu rentowego, wyrok Sądu Rejonowego w J. z dnia 14.06.2018 r. w sprawie sygn. akt IVU 42/16)

Postępowanie w sprawie sygn. akt IV U 42/16 było zawieszono w okresie od 24.02.2016 r. do 17.11.2016 r. Jako podstawę zawieszenia wskazano przepis art. 177 §1 pkt 1 k.p.c., w uzasadnieniu wskazując, że przyczyną zawieszenia jest toczące się przed SO w Jeleniej Górze postępowanie o rentę z tytułu wypadku przy pracy.

(**dowód** : bezsporne, a nadto: dokumenty zawarte w aktach tut. Sądu sygn. akt IV U 42/16)

Decyzją z dnia 27.09.2018 r. znak (...) organ rentowy odmówił S. K. prawa do odsetek od nieterminowo wypłaconego jednorazowego odszkodowania.

(**dowód** : bezsporne, a nadto: dokumenty zawarte w aktach organu rentowego)

Na skutek zapadłego orzeczenia ZUS decyzją z dnia 27.08.2018 r. wypłacił S. K. jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy w wysokości 10.248 zł.

(**dowód** : bezsporne)

Skarżący wystąpił w dniu 5.11.2018 r. o wypłatę odsetek. Decyzją z dnia 27.09.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych we W. wydał decyzję odmawiającą mu wypłaty odsetek ustawowych jednorazowego odszkodowania.

(**dowód** : bezsporne, a nadto: dokumenty zawarte w aktach organu rentowego)

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na dowodach z dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS oraz w aktach Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze sygn. akt IV U 42/16. Sąd dał wiarę powyższym dowodom z dokumentów, albowiem nie budziły one wątpliwości Sądu, a żadna ze stron w toku postępowania nie kwestionowała ich wiarygodności i autentyczności. Stan faktyczny w niniejszej sprawie nie był sporny, sporna była jedynie jego ocena prawna.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie ocenie Sądu podlegało odwołania wnioskodawcy od decyzji odmawiającej mu prawa do odsetek od jednorazowego odszkodowania.

Podstawą żądania wnioskodawcy był przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009 Nr 205 poz. 1585 ze zm.), zwanej dalej ustawą systemową, na mocy którego jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Terminy wypłaty zasiłków określa natomiast przepis art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 77 poz. 512 ze zm.), zgodnie z którym płatnicy składek, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 1, wypłacają zasiłki w terminach przyjętych dla wypłaty wynagrodzeń lub dochodów, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych bieżąco po stwierdzeniu uprawnień. Zasiłki te wypłaca się nie później jednak niż w ciągu 30 dni od daty złożenia dokumentów niezbędnych do stwierdzenia uprawnień do zasiłków. Natomiast ust. 2 powyższego przepisu stanowi, iż jeżeli płatnik składek nie wypłacił zasiłku w terminie, o którym mowa w ust. 1, jest on obowiązany do wypłaty odsetek od tego zasiłku w wysokości i na zasadach określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

W przedmiotowej sprawie stan faktyczny nie był sporny. Organ rentowy wypłacił ubezpieczonemu decyzją z dnia 27.08.2018 r. należne odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy – bez odsetek.

Okolicznością sporną w niniejszej sprawie pozostawało, czy wnioskodawca ma prawo do odsetek od wypłaconego świadczenia, a więc - czy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia należnego ubezpieczonemu było następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności.

W ocenie Sądu na tle stanu faktycznego ustalonego w niniejszej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w przyznaniu i wypłaceniu świadczenia na rzecz wnioskodawcy i w sprawie nie występują zwalniające zakład z obowiązku wypłaty odsetek okoliczności, o których stanowi przepis art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z jednolitym stanowiskiem orzecznictwa, podzielanym przez Sąd orzekający w niniejszej sprawie, zawarte w art. 85 ust. 1 Ustawy systemowej określenie "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania. W tym ostatnim wypadku chodzi o sytuacje, w których organ rentowy, odmawiając przyznania świadczenia, naruszył przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego, przy czym dla powstania obowiązku wypłaty odsetek konieczne jest stwierdzenie naruszenia prawa przez organ rentowy prawomocnym wyrokiem sądu zmieniającym decyzję organu

rentowego i przyznającym prawo do tego świadczenia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2014 roku w sprawie sygn. akt II UK 40/14, LEX nr 1548262).

W wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r., sygn. akt I UK 159/04 (OSNP 2005 nr 19, poz. 308), Sąd Najwyższy przyjął, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, zwłaszcza, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że w sytuacji, gdy organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję miał wszystkie potrzebne dane pozwalające na wydanie decyzji zgodnej z prawem, a po stronie ubezpieczonego nie występował obowiązek wykazania żadnych innych okoliczności uzasadniających jego wnioski, to dla obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia nie mogą mieć znaczenia okoliczności dotyczące przebiegu postępowania sądowego, zwłaszcza, gdy w tym postępowaniu nie ustalono żadnych przesłanek wypłaty świadczenia, których wykazanie ciążyło na ubezpieczonym, a które nie były znane (nie mogły być znane) organowi rentowemu.

Zwrócić uwagę należy także na pogląd Sądu Najwyższego, zgodnie z którym „organ rentowy ponosi odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia, jeżeli niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem, a odmowa przyznania świadczenia **jest wynikiem błędu w wykładni lub zastosowaniu prawa materialnego**. W takim przypadku późniejsze wydanie prawomocnego wyroku sądu ubezpieczeń społecznych przyznającego świadczenie i wpływ tego wyroku do organu rentowego nie mają znaczenia dla biegu terminu do wydania decyzji, od upływu którego ubezpieczonemu przysługują odsetki (art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) (...)”. Ten kierunek wykładni przepisu art. 85 Ustawy systemowej jest ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Podobnie w wyroku z dnia 07 lutego 2006 r., I UK 191/05 (publ. OSNP 2007 nr 1-2, poz. 28; OSP 2007 nr 4, poz. 38, z głosem J. Jankowiaka) Sąd Najwyższy wywiódł, że **z katalogu przesłanek powodujących wyłączenie odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia lub jego wypłacie należy wyłączyć błąd obciążający organ rentowy**.

Przenosząc powyższe rozważania na okoliczności niniejszego postępowania stwierdzić należy, że organ rentowy wydając decyzję z dnia 18.12.2015 r., w której stwierdził, że wnioskodawca nie doznał uszczerbku na zdrowiu na skutek wypadku przy pracy, dysponował wszystkimi danymi pozwalającymi na wydanie decyzji zgodnej z prawem. Dane te zostały błędnie zinterpretowane przez lekarza orzecznika i komisję ZUS, co skutkowało oddaleniem przez organ rentowy wniosku o jednorazowe odszkodowanie.

Po stronie ubezpieczonego występował obowiązek wykazania okoliczności uzasadniających wnioski i ubezpieczony je wykazał, przedstawiając organowi rentowemu dokumentację medyczną. Organ rentowy naruszył przepisy prawa materialnego, określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego.

Już w toku postępowania Zakład Ubezpieczeń Społecznych dysponował dokumentacją medyczną, tym szerszą, że zgromadzoną nie tylko w toku postępowania o jednorazowe odszkodowanie, ale także – w toku postępowania o zasiłek chorobowy z tytułu wypadku przy pracy, o świadczenie rehabilitacyjne. Ponadto S. K. złożył odwołanie od decyzji w przedmiocie świadczenia rehabilitacyjnego, w zakresie tym toczyło się postępowanie przed Sądem zarówno Rejonowym jak i Okręgowym.

Bez znaczenia dla oceny zawinienia po stronie organu rentowego jest przy tym, że organ rentowy zawiesił postępowanie w sprawie jednorazowego odszkodowania ze względu na toczącą się przed SO sprawę dotyczącą odwołania od decyzji w przedmiocie świadczenia rehabilitacyjnego. W ocenie Sądu toczące się postępowanie przez Sądem Okręgowym nie miało wpływu na postępowanie w przedmiocie jednorazowego świadczenia. W obu postępowaniach badane były odmienne okoliczności – w postępowaniu o świadczenie rehabilitacyjne – zdolność do pracy, a w postępowaniu o jednorazowe odszkodowanie – uszczerbek na zdrowiu. Sąd ustalił, że ZUS nie miał możliwości wypożyczenia z Sądu Okręgowego akt sprawy i zapoznania się z dokumentacją. Nie jest to jednak

okoliczność uzasadniająca zawieszenie postępowania, ani też – okoliczność ekskulpująca organ rentowy. Organ rentowy winien bowiem w takiej sytuacji zapoznać się z aktami w Sądzie Okręgowym i sporządzić fotokopie potrzebnych dokumentów.

Organ rentowy tego nie uczynił, lecz zawiesił postępowanie, a następnie – po podjęciu postępowania - dokonał błędnej oceny materiału dowodowego i odmówił wnioskodawcy prawa do jednorazowego odszkodowania.

Sąd Rejonowy, zmieniając decyzję ZUS, oparł się na tym samym materiale dowodowym oraz na opiniach biegłych, którzy po przebadaniu wnioskodawcy wydali odmienne niż komisja lekarska opinie. Organ rentowy miał również możliwość przebadania wnioskodawcy przez biegłych oraz prawidłowej oceny jego uszczerbku na zdrowiu.

Wyrok Sądu Rejonowego nie był zatem ostatnią okolicznością w sprawie niezbędną do ustalenia uprawnień ubezpieczonego.

Powyższe ustalenia i rozważania były wystarczające dla uwzględnienia odwołania.

Z tych względów na podstawie przepisu art. 85 ust. 1 a ustawy systemowej, Sąd uznał, że organ rentowy jest obowiązany do wypłaty wnioskodawcy odsetek od jednorazowego odszkodowania.

W związku z powyższym Sąd na mocy przepisu art. 477 (14) § 2 k.p.c. odwołanie uwzględnił, o czym orzeczono w punkcie I sentencji wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych zawarte w punkcie II wyroku znajduje oparcie w przepisie art. 108 k.p.c. oraz art. 113 w zw. z art. 96 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 98 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594). W toku postępowania wnioskodawca był zwolniony od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, a wydatki w toku postępowania ponosił Skarb Państwa.

Sąd w niniejszym postępowaniu wydał wyrok na posiedzeniu niejawnym, działając na podstawie przepisu art. 148 (1) k.p.c., zgodnie z którym Sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W niniejszym postępowaniu żadna ze stron nie wniosła o przeprowadzenie rozprawy a sąd – po zapoznaniu się z materiałem dowodowym uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji.